

Zaterdag 13 oktober 1917 – ochtendeditie

Londen, 12 oktober. Officieel avondbericht: In weerwil van de stortregen gedurende de nacht hebben onze troepen zich kunnen opmaken voor de aanval, die vanochtend om vijf minuten voor half zes loskwam.

Langs heel het front is vooruitgang gemaakt, die zich van de spoorweg Ieper-Roeselare zuidwaarts uitstrekte, tot waar we ons met de Fransen op de zuidelijke zoom van het Houthulsterbos verenigen. Langs heel dit front is een groot aantal verdedigde plaatsen, versterkte hoeven, bossen en gebetonneerde steunpunten door ons ingenomen. Ook maakten we een aantal gevangenen. De strijd was vooral verwoed aan de helling van de voornaamste kam ten westen van Passendale en de hoofdkam zelf ten zuiden van dat dorp.

Na een korte tussenpoos van mooi weer, begon gedurende de ochtend een zware regen te vallen, die met toenemende hevigheid de gehele dag aanhield en het maken van vorderingen verhinderde. Dientengevolge werd besloten geen verdere pogingen te doen om de einddoelen te bereiken. Het aantal van onze gevangenen bedroeg heden ongeveer 500 man.

Berlijn, 12 oktober. Officieel avondbericht: De slag in Vlaanderen is op het aanvalsfront Langemark-Zonnebeke nog in volle gang. Ten noorden van Poelkapelle en ten zuidwesten van Passendale werd gevochten op de plaatsen waar de Engelsen binnengebroken zijn.

Londen, 12 oktober. Samenvatting van het Britse weekoverzicht. De weersgesteldheid in Vlaanderen was ongunstig voor krijgsverrichtingen. Op 9 oktober werd met succes ten noordoosten van Ieper een offensief ingezet. De Britten werden ter linkerzijde

door de Fransen gesteund. De Australiërs verzekerden zich van het bezit van hun doelen ten oosten en noordoosten van Broodseinde. De Engelse troepen vorderden een mijl in de richting van Passendale en bevochten een aanzienlijke vooruitgang tussen de voornaamste heuvel en Poelkapelle, dat zij geheel innamen. Op de rechtervleugel bereikten de troepen uit Wales en Ierland de zoom van het Houthulsterbos.

Tengevolge van de ongunstige omstandigheden, waaronder onze vooruitgang plaats had en die elke transportverzending en waarneming bemoeilijkten, werden onze vooruitgeschoven troepen in de avond van 9 oktober over een front van 2000 meter ten zuiden van de spoorweg Ieper-Staden teruggenomen.

Op 10 oktober bedroeg het aantal gevangenen 2038 man, waaronder 29 officieren en 400 man, door de Fransen gevangen genomen.

Door de Engelse, Australische en Nieuw-Zeelandse troepen werd, samen met bataljons uit Schotland, Ierland en Wales, de 4^e oktober over een front van acht mijl van ten zuiden der Torengheuchten tot de spoorweg Ieper-Staden een aanval ondernomen, die leidde tot een punt op 1000 meter ten noorden van Broodseinde. De 4^e en 5^e oktober werden 4146 gevangen, waaronder 114 officieren, gemaakt, waaraan de 6^e oktober 380 man werden toegevoegd.

Londen, 12 oktober. De admiraliteit meldt: Ondanks het ongunstige weer hebben onze zeevliegtuigen gistermiddag verscheidene bommen geworpen op het vliegveld van Sparappelhoek. Al onze toestellen zijn teruggekeerd.

Havre, 12 oktober. Het Belgisch Staatsblad zal hedenmorgen een koninklijk besluit openbaar maken, waarbij Paul Hijmans tot minister van economische aangelegenheden wordt benoemd. Dit nieuwe

departement heeft tot taak het vraagstuk nopens het economische en handelspolitieke herstel van België te bestuderen. Het zal op dit tweevoudig gebied de nodige maatregelen treffen en voorbereiden. De regering heeft besloten in de economische raad vertegenwoordigers van industrie, landbouw, financiën en handel, die in Frankrijk, Engeland en Nederland verblijf houden, te verenigen. De raad zal door minister Hijmans worden voorgezeten, die tot vicevoorzitters heeft Cooreman, minister van staat, baron Ancion en baron van Eetvelde. De koning heeft reeds een vijftigtal leden van de raad benoemd.

Op voorstel van minister Hijmans is de heer Hubert, algemeen inspecteur der mijnen, tot algemeen secretaris en Fernand van Langenhove, directeur van het sociologisch instituut Solvay, tot directeur van het kabinet benoemd.

De nieuwe minister, die wij naar de betekenis van de instelling hebben gevraagd, zegde: de bevolking, die onder de bezetting van de vijand, niet in staat is haar stem te doen horen en wiens onwrikbare moed alle uitgeweken Belgen bewonderen, is het voorwerp van onze voortdurende zorg. Het ligt ons bijzonder na aan het hart om haar belangen te beschermen. Alles wat wij onder de druk der noodzakelijkheid tijdelijk hebben gesticht, zal in dusdanige vorm worden vervat, dat zij, zodra het land bevrijd is, de plaats kan innemen, die haar toekomt. Ze zal ons in een naaste toekomst naast zich vinden, dezelfde arbeid verrichtend en dezelfde gevoelens delend als zij.

Men meldt ons:

Het blijkt uit een schrijven van de Duitse legeroverheid in Belgisch Luxemburg, gericht aan het bestuur van het Nationaal Hulp- en Voedingscomité in de arrondissementen Aarlen en Virton – schrijven

dat over de grens geraakt is – dat de mannen, welke bij dit comité in dienst zijn, niet langer buiten de rekvisities van mannen voor de werkdwang achter het front zullen vallen. Voortaan zullen de volgende maatregelen toegepast worden op het personeel van de bevoorrading: de bedienden en arbeiders zullen allemaal weggevoerd worden. Alleen de bedienden van het departement voeding, die een werk uitvoeren, waartoe een voorafgaande leertijd nodig is, behoeven niet allemaal op te komen. Slechts een vierde ervan zal weg moeten. De Duitse overheid raadt het Hulp- en Voedingscomité aan, het werk der mannen, ook het sjouwerswerk, te laten verrichten door vrouwen.

Zaterdag 13 oktober 1917 – avondeditie

Berlijn, 13 oktober. Officieel: Legergroep Rupprecht: De slag in Vlaanderen leefde gisteren na een korte onderbreking weer op. Ditmaal deden de Engelsen de aanval over een smaller, ongeveer 10 km breed front, tussen de weg Langemark-Houthulst en Zonnebeke-Moorslede. Hun inzet aan artillerie was bijzonder sterk. Na verscheidene vergeefse aanvallen gelukte het de Engelse infanterie tussen de spoorweg en het dorp Poelkapelle, in het trechterveld vooruit te komen. In de heel de dag voortdurende verbitterde gevechten wierpen onze troepen de vijand teug aan beide kanten van de Pendsbeek. Onze stellingen in en ten zuiden van Poelkapelle werden 's ochtends en, met verse troepen 's avonds, opnieuw aangevallen. De sterke druk van de vijand richtte zich op Passendale. Ook hier moesten ze zich met een smalle strook van ons voorterrein tevreden stellen. Het dorp is in ons bezit.

Ten oosten van Zonnebeke werden de vijandelijke aanvallen afgeslagen.

Ook bij Geluveld mislukte een krachtige aanval.

In het geheel bedraagt de breedte van de met zware offers aan doden en gewonden door de vijand gewonnen terrein op twee doorbraakplaatsen ongeveer een halve kilometer. Overal elders was de aanval vergeefs.

De ganse nacht duurde de artilleriestrijd voort. Deze morgen zwol hij aan tot een roffelvuur tussen de Leie en het Ieper-Komenkanaal.

Volgens tot dusver ingekomen berichten, zijn geen verdere aanvallen gedaan.

De oorlogstoestand.

De elfde aanval der Engelsen in Vlaanderen, die gisteren is losgekomen, na een tussenpoos van slechts twee dagen, heeft hen een minder gunstig resultaat opgeleverd, dan een van de vorige.

Generaal Haig zegt in een communiqué van gisteravond: "Er is vooruitgang gemaakt op het hele aanvalsfront, hetwelk zich uitstreckte van de spoorweg Ieper-Roeselare in het zuiden, tot waar wij ons aan de zuidelijke zoom van het Houthulsterbos bij de Fransen aansluiten". De spoorweg naar Roeselare was dus het zuidelijkste punt, waar aangevallen werd. Vandaar liep het aanvalsfront naar het noordoosten (niet naar het zuiden, zoals een onnauwkeurigheid bij de vertaling in ons ochtendblad generaal Haig liet zeggen) tot aan het Houthulsterbos. Met 9,6 kilometer, zoals het Britse communiqué van gistermiddag zegde, schijnt deze afstand wel wat ruim opgegeven, maar dat is vermoedelijk langs alle bochten in het front gemeten.

Nu leest men bij Haig verder, dat langs dit hele front een groot aantal versterkte punten, zoals hofsteden, bosjes en gebetonneerde steunpunten werden ingenomen. Maar dan horen we, dat vooral ten

westen van Passendale (een kritiek punt) de strijd zeer verwoed was, dat het regende en dat daardoor het maken van vorderingen werd verhinderd, en men besloot af te zien van verdere pogingen, om de eindoogmerken van die dag te bereiken.

Tot dusver heeft men bij elke aanval vernomen, “dat alle oogmerken werden bereikt”, ook al beperkte de vooruitgang zich telkens tot een of op zijn hoogste twee kilometer. Nu zijn ze niet bereikt en men mag dus aannemen, dat de vooruitgang nog geringer is geweest.

De oorzaak was de regen, zegt Haig. Het laat zich horen, dat de regen, en in het bijzonder de daardoor veroorzaakte drassigheid van de bodem, voor de aanvaller belemmerend werkt. Hij kan dan immers niet zo snel vooruitkomen en de tegenstander krijgt, bij het toepassen van zijn “elastische methode”, een betere gelegenheid de eerst binnendringende troepen uit zijn machinegeweerstellingen te bestoken. Voor het overige valt op te merken, dat het dinsdag nog harder regende dan gisteren, en dat toen, volgens Reuter, die regen juist een groot aandeel had in het succes van de dag, aangezien de tegenstander niet op een aanval bij zulk slecht weer gerekend had.

Intussen zijn de strijdende partijen in een dispuut gewikkeld over het vraagstuk, aan welke zijde de verliezen het grootst zijn.

Naar aanleiding van majoor Morahts veronderstelling, dat de Engelsen sinds 20 september een half miljoen man verloren hebben, zegt generaal Maurice, dat nog niet de helft van dit aantal aan de slag heeft deelgenomen. “De Engelsen publiceren al hun verliezen, en sinds 1 januari bedragen deze op alle gevechtsterreinen geen half miljoen man.”

Het kan best zijn, maar de officiële Engelse verlieslijsten, die in september zijn gepubliceerd (en het is de vraag of die al de verliezen

van die maand zelf bevatten) geven 112.138 manschappen en officieren op, en daar zijn de verliezen van de gekleurde troepen niet bij gerekend. Dat bij het vermenigvuldigen van die aanvallen dit cijfer naar verhouding omhoog is gegaan, mag men gerust aannemen. De verliezen zijn stellig aan beide zijden zwaar. Trouwens, Duitse berichtgevers hebben geschetst, hoe voor het doen van een tegenaanval de Duitse soldaten door een hagel van versperringsvuur moeten oprukken en de hulde, in de Duitse communiqués gebracht aan de heldenmoed van de troepen, betekent voor degene, die de taal van de officiële berichtgeving heeft leren verstaan, dat de verliezen niet gering zijn geweest. Niet zo groot echter ook, of de strijd kan nog onbeperkte tijd worden voortgezet.

De slag in Vlaanderen.

Onze Londense correspondent seint:

De Times schrijft: Een telegram, dat wij van onze bijzondere correspondent ontvangen, duidt aan, waarom de tegenstand van de Duitsers aan de lagere westelijke hellingen van de rug zo vastberaden is. Hij zegt, dat er ten noordoosten en oosten van Poelkapelle hele groepen gebetonnerde stellingen zijn en dat op één punt alleen negentien betongebouwen geteld zijn. Al deze stellingen dienen als schuilplaatsen voor “een menigte machinegeweren” en het behoeft geen verwondering te baren, dat onze vooruitgang zachtjesaan gaat. De Duitsers zijn blijkbaar besloten, om zich aan Passendale en de westelijke zijde van de rug tot hun laatste ademtocht vast te klampen. Als Passendale voor hen verloren gaat, zal een belangrijk gedeelte van de rug ingenomen zijn.

In Vrij België schrijft L. Noe, uit het interneringskamp te Harderwijk, “prikeldraadschetsen”. In de schets van deze week, die het opschrift draagt: Drie jaren, schrijft hij o.m. het volgende:

Hetgeen ons (de geïnterneerden) echter het meest pijnigt en ons moreel de meest geduchte slagen toebrengt, is die tergende onzekerheid, waarin we nu sedert zoveel lange maanden leven. Onzekerheid omtrent het lot der onzen, die ginder achter de moordende draad nog immer gebukt gaan onder het ijzeren juk van de snode overweldiger. Onzekerheid ook en niet het minst omtrent onze eigen toekomst, zodat we vaak met angst zelfs het uur der bevrijding tegemoet zien. O! Hoevelen zitten daar niet de hele dag op hun strozak, het hoofd diep in de handen gebogen, te denken en te praktiseren. Onbewust slorpen ze het vergif of, dat straks hun geest zal doden. Ze vermijden alle ontspanningen, verachten de werkschool, zenden boeken en kranten naar de bliksem. Hun enige bezigheid is denken. De dag van de soldij slepen ze als het ware hun lijf tot aan de "zure koek" in de kantine en drinken of liever zuipen tot hun gulden op is, komen daarna uitwendig verheugd de loods binnengestrompeld, slapen tot de volgende morgen, om opnieuw te ... denken!

En zo gaat het dag in dag uit, om de tien dagen stomdronken, tot ze op een zekere morgen opstaan, kermen, lachen, wenen, vloeken en bidden onder mekaar en één uur later naar het krankzinnigengesticht worden gevoerd. Het aantal soortgelijke menselijke wrakken, die thans te Arkel bij 's Hertogenbos verpleegd worden, durf ik waarlijk niet te noemen. Hoe begrijp ik ten volle de woorden, die een eenvoudige medegeïnterneerde onlangs tot mij zegde: "Och, waren we maar beesten, bezaten we maar als beesten geen denkvermogen!" Daarom is het van het grootste algemeen belang, dat men bij die geïnterneerden het denken voortaan onmogelijk maakt of beter dat men hen in staat zou stellen hun denkvermogen tot nuttige doeleinden aan te wenden. Daartoe bestaat er maar één radicaal middel: werk te verschaffen.

Indien men het aantal krankzinnigen, met het oog op de nakende winter, in enkele weken tijd niet wenst te zien verdubbelen, moet men hen bezighouden, voor het te laat is. In de kampen toch verblijven duizenden krachtige mannen, die ontegenzeggelijk het eerst in aanmerking zullen komen voor de wederopbouw van ons verwoest België. Dat onze regering die droevige toestand vlak onder de ogen zie en vooral begrijpt dat hier niet meer te talmen valt.

Men meldt ons uit Oostburg:

Sedert deze nacht wordt er terug geweldig geschoten in de richting van Ieper. Ook uit zee werd geschoten.